

De Nationale Ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

KD:Ambtelijke leiding
DIRECTORAAT-GENERAAL
BELEID

Locatie
Den Haag - Plein-
Kalvermarkt.
Kalvermarkt 32
's-Gravenhage

Postadres
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Contactpersoon

[Redacted]

[Redacted] mindef.nl

www.defensie.nl

*Bij beantwoording, datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.*

Datum 17 september 2026
Betreft Reactie op rapport 'Erken mijn belangen'

Geachte [Redacted] en geachte [Redacted]

Op 15 juni ontving ik uw rapport 'Erken mijn belangen'. Ik zie dit rapport, dat specifiek ingaat op de impact van een uitzending op kinderen van veteranen, als een belangrijk vervolg op het eerdere rapport 'Erken mijn zorgen', dat meer in het algemeen aandacht heeft voor zorg en ondersteuning aan relaties van veteranen.

Allereerst wil ik u danken voor de belangrijke inzichten die dit rapport oplevert. Ik onderschrijf het belang van het ondersteunen van kinderen van veteranen, zeker nu het door de huidige geopolitieke spanningen niet onrealistisch is dat militairen meer worden ingezet en daarmee ook vaker en langer van huis zullen zijn. Uiteraard is het van belang dat kinderen van militairen daar zo min mogelijk last van hebben. Daarnaast is het voor het functioneren van militairen tijdens een inzet belangrijk dat zij erop kunnen vertrouwen dat er goed voor de 'thuisblijvers' wordt gezorgd. Ik vind het daarom belangrijk om aan de slag te gaan met de aandachtspunten en aanbevelingen die u in uw rapport heeft genoemd.

Daarbij ben ik erg blij om te lezen dat het met de meeste kinderen die aan uw onderzoek hebben deelgenomen goed gaat. Ook vind ik het mooi om te lezen dat het werk van de ouder veel kinderen trots maakt en dat sommige kinderen aangeven zelf ook militair te willen worden.

In deze brief ga ik allereerst kort in op de door u benoemde aandachtspunten. Daarna benoem ik per aanbeveling wat we al doen, hebben ondernomen of nog gaan ontwikkelen.

Aandachtspunten

Zoals u in het rapport aangeeft is het belangrijk dat kinderen en ouders steun ervaren vanuit hun netwerk, waar de school ook onderdeel van uitmaakt. Het is aan Defensie om ondersteuning proactief aan te bieden en de drempel voor ondersteuning en hulp zo laag mogelijk te maken. Daarnaast geeft u in uw rapport ook aan dat onvoorspelbaarheid impact heeft op kinderen, bijvoorbeeld over de duur van de uitzending en over het moment van vertrek en terugkeer. Uiteraard deel ik deze constatering en hierover is gesproken met de operationele planningsafdelingen. Zij hebben aangegeven om onduidelijkheid met betrekking tot het vertrek en terugkeer waar mogelijk te beperken.

Verder constateert u dat scholen verschillend omgaan met de behoeften van kinderen rondom uitzendingen. We werken aan diverse ideeën om het bewustzijn van scholen te vergroten over de mogelijke impact van een uitzending op kinderen. Daarbij wordt ook gezien wat scholen kunnen doen om kinderen in de gelegenheid te stellen om de ouder uit te zwaaien en te verwelkomen. Het laatste aandachtspunt dat u benoemt, gaat over het beter toegankelijk maken van informatie over activiteiten voor kinderen. Ook hiervoor zijn al diverse verbeteringen doorgevoerd, waar ik later in deze brief nog op in zal gaan.

KD:Ambtelijke leiding
DIRECTORAAT-GENERAAL
BELEID

Datum
17 september 2026

Onze referentie
D2026-005004/
MINDEF2026060166

Reactie per aanbeveling

1. Ontwikkel en veranker een defensiebrede visie op kinderen van militairen en veteranen.

Defensie, het Nederlands Veteraneninstituut (NLVi), het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV), het nationaal Veteranen Platform (nationaal VP) en diverse andere partijen zetten zich in voor de erkenning, waardering, ondersteuning en zorg (voor, tijdens en na inzet) voor relaties, waaronder ook kinderen. De Veteranenwet en het Veteranenbesluit bieden hiervoor de wettelijke grondslag. Het 'model van het veteranenbeleid' en de uitgangspunten van het veteranenbeleid, beschreven in de Veteranennota 2025-2026, vormen de basis voor het beleid dat binnen Defensie wordt uitgewerkt en uitgevoerd.

Erkenning, waardering, ondersteuning en zorg heeft niet alleen betrekking op relaties van veteranen, maar ook op relaties van militairen die hebben deelgenomen aan een inzet waaraan niet de veteranenstatus wordt ontleend. Thuisfrontzorg beperkt zich daarom in de huidige uitvoeringspraktijk niet tot relaties van (uitsluitend) veteranen. Momenteel vinden er verkennende gesprekken plaats om te bezien of er verdere stappen benodigd zijn; ook met het oog op de mogelijke gevolgen van een toename van inzet in het kader van de eerste hoofdtaak van Defensie.

Binnen de Hoofddirectie Personeel (HDP) wordt momenteel gewerkt aan een beleidskader personele zorg en welzijn, waar een visie op ondersteuning en zorg aan relaties, waaronder kinderen, onderdeel van uitmaakt. Hierbij vindt afstemming plaats met NLVi en het LZV, met ontwikkelingen binnen de (gezondheids)zorg en de geldende kwaliteitsstandaarden. Daarnaast zal bij de ontwikkeling van nieuw beleid de Kinderrechtentoets worden toegepast, zodat de belangen van kinderen zorgvuldig worden meegewogen. Uiteraard wordt bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid rekening gehouden met de leeftijd van kinderen, omdat de manier waarop kinderen benaderd kunnen worden en of er toestemming benodigd is van ouders of verzorgers, afhangt van de leeftijd van het kind.

2. Zorg dat kinderen structureel worden gehoord en goed worden geïnformeerd.

Bij het NLVi is er bij zorgvragen van veteranen ook aandacht voor de gevolgen die de zorgvraag heeft op de relaties van veteranen en dus ook op kinderen. Daarnaast worden de behoeften en ervaringen door kinderen gedeeld bij de verschillende activiteiten die voor kinderen worden georganiseerd. Momenteel vindt overleg plaats met verschillende partijen om te bezien op welke wijze de

behoeften en wensen van kinderen van veteranen structureel inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

Het verstrekken van informatie aan relaties waaronder kinderen vindt momenteel op verschillende manieren plaats. Zo is de website van het NLVi recent aangepast waardoor de informatievoorziening en de vindbaarheid ervan is verbeterd. Daarnaast wordt informatie verstrekt tijdens de Thuisfrontinformatiedagen, waar boekjes, magazines en flyers worden aangeboden.

Uit de praktijk blijkt dat jongvolwassenen een moeilijk te bereiken groep vormen. Over instrumenten om hen beter te kunnen bereiken, bijvoorbeeld via social media, wordt momenteel nagedacht. Zoals eerder al aangegeven moet hierbij rekening worden gehouden met wat wettelijk mogelijk is.

3. Neem als werkgever verantwoordelijkheid voor de rol van militairen en veteranen als zijnde ouder.

Binnen Defensie (Dienst Bedrijfsmaatschappelijk Werk (DBMW), de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ) en binnen het NLVi en het LZV wordt steeds meer systemisch en gezinsgericht gewerkt. Dit betekent dat bij de begeleiding en ondersteuning van veteranen, relaties en kinderen het gedrag of het probleem als onderdeel wordt gezien van het sociale systeem waar iemand deel van uitmaakt. Ook preventief is er in de voorbereiding op een inzet aandacht voor het gezin en de rol die ouders spelen bij de ondersteuning van kinderen. Een mooi voorbeeld is een kaartspel, waarbij het gesprek binnen het gezin wordt gestimuleerd voor, tijdens en na de uitzending. Dit spel kan ook worden ingezet bij afwezigheid door andere redenen, bijvoorbeeld een deelname aan een langdurige oefening. Daarnaast kunnen militairen en relaties met vragen over hun rol als ouder voor advies en ondersteuning terecht bij DBMW en het Gespecialiseerd Maatschappelijk Werk van het NLVi.

4. Neem regie op de samenwerking met onderwijs, zorg en andere overheden.

U roept op om goed te kijken naar de behoeften van het schoolgaande kind tijdens uitzendingen of oefeningen. Ik heb daarom de aanbevelingen in het rapport besproken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het ministerie beaamt – net als de Veteranenombudsman en de Kinderombudsman – dat het belang van het kind voorop moet staan. Scholen hebben binnen de Leerplichtwet 1969 momenteel al de ruimte om op grond van 'gewichtige omstandigheden' uitzonderingen te maken en kinderen toestemming te geven om vrij te zijn. Hierbij is er altijd wel toestemming nodig van de school of de leerplichtambtenaar. Dit kan ook gaan om situaties waarbij kinderen in de gelegenheid worden gesteld om een ouder (veteraan) weg te brengen of op te halen. Daarnaast kunnen scholen kinderen op school faciliteren als zij behoefte hebben aan bijvoorbeeld een moment van rust buiten de klas of een gesprek met een pedagogisch medewerker.

Ook kunnen scholen gebruik maken van programma's zoals 'veteraan in de klas' om de impact van een uitzending uit te leggen en de kennis over Defensie te vergroten. Ik realiseer me wel dat deze mogelijkheden wellicht nog niet voldoende bekend zijn. Om die reden kijken we samen naar een betere informatievoorziening

KD:Ambtelijke leiding
DIRECTORAAT-GENERAAL
BELEID

Datum
17 september 2026

Onze referentie
D2026-005004/
MINDEF2026060166

richting de scholen. Een van de mogelijkheden is een informatiebrochure voor leerkrachten en directeuren. De verbetering van de informatievoorziening op het gebied van zorg voor veteranen en relaties, waaronder dus ook kinderen, wordt ook met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport besproken.

Tot slot wil ik u nogmaals bedanken voor het rapport 'Erken mijn belangen'. Verdere ontwikkelingen ten aanzien van de opvolging van de aanbevelingen zullen worden besproken tijdens het periodieke overleg tussen mijn ambtenaren en uw medewerkers. Mocht u nog verdere vragen hebben, dan verneem ik dat graag.

KD:Ambtelijke leiding
DIRECTORAAT-GENERAAL
BELEID

Datum
17 september 2026

Onze referentie
D2026-005004/
MINDEF2026060166

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN DEFENSIE

Dilan Yeşilgöz-Zegerius